

A házastársi vagyontársaság VI.

Bevezetés. A vagyonnal való rendelkezés körében – a téma rendkívüli fontosságára és gyakoriságára tekintettel – külön foglalkozunk a kérdéssel: milyen felelősség terheli a házastársat a házastársa által harmadik, idegen személlyel kötött szerződésért, illetve a szerződésből fakadó kötelezettségek teljesítéséért és mentesülhet-e a házastárs felelőssége alól.

A házastársak és harmadik személyek közötti szerződések, ügyletek esetén – a családi jogi törvény szabálya alapján – az ügyletkötésben részt nem vett (másik) házastárs a házastársa által kötött szerződésért felel, ha az ügylet kifejezetten vagy vélelmezetten hozzájárult. A vélelem azt jelenti, hogy ameddig ellenkező bizonyítására nem kerül sor, addig meglévőnek kell venni a hozzájárulást; a vélelem azonban megdönthető, a vélelem megdöntése és a bizonyítás másik házastársat terheli. A hozzájárulás vélelmezésének indoka az, hogy az ilyen ügylet – a vagyontársaság révén – az ügyletkötésben részt nem vett házastársat is gazdagítja, ezért az előnyben részesülő házastársnak a helytállásban (felelősségben) is osztoznia kell.

(Megjegyezzük, hogy a házastárs a harmadik, szerződéskötő személlyel szemben természetesen nem csak a fenti családi jogi szabály alapján felelhet, hanem saját jogellenes/károkozó magatartása alapján is, de ez egy polgári jogi kérdés, ezért itt nem foglalkozunk vele.)

Visszatérve és továbbhaladva a házastársak ügyleti felelőssége kérdésében, elfogadható tétel az, hogy a házastársak közös ügylete esetén – mely legtöbbször a közös vagyonnal való rendelkezést jelenti – az ügyletben részt vevő másik házastárs is felelős az ügyletért, a (közös) kötelezettségeikért.

Kényesebb kérdés az egyik házastárs által idegen, harmadik személlyel kötött külön ügylet, az olyan szerződés tehát, melynek megkötésében a másik házastárs nem vett részt. Ilyen szerződésért, illetőleg az abból folyó kötelezettségeikért a másik házastárs felelőssége – a harmadik személlyel szemben – akkor áll fenn, ha az ügylet a házastársak közös egyetértésével jött létre, vagy a házastárs hozzájárulását vélelmezni kell és e vélelmet a házastárs nem dönti meg. Közös egyetértéssel jön létre az ügylet, ha a szerződés megkötésében részt nem vevő házastárs az ügylet megkötésével egyetért, abban (pl. meghatalmazottként vagy a tárgyalásokon személyesen) részt vesz, üzenetet közvetít, tanúként jár el, vagy abban ugyan nem vesz részt, de az ügyletről tudomása van és az ellen nem tiltakozik, avagy a teljesítésben (pl. törlesztő részletek megfizetésében) közreműködik, a külső, harmadik személy teljesítését elfogadja.

Az ügyletkötésben részt nem vevő házastárs egyetértését azonban vélelmezni kell, ha a visszatérő ügylet a közös vagyon körében és a vagyontársaság fennállása alatt jött létre. A kialakult bírói gyakorlat szerint ugyanakkor a hozzájárulás hiányára utal, ha a szerződés a házastársak közös érdekeivel ellentétes célokra irányul (pl. könnyelmű, költséges életmód költségeinek fedezésére felvett kölcsön, ahogy az a cikkíró praxisában is többször felbukkant). Az ilyen felelőtlen és a közös vagyoni érdekek ellenére kötött szerződés, hitelfelvétel, autó- vagy áruvásárlás részletre stb. egyben alkalmas a vélelmezett hozzájárulás megdöntésére is. Nem vélelmezhető továbbá a házastárs hozzájárulása az ingyenes, az életközösség (együttlakás stb.) megszűnését követően kötött szerződésekre, vagy, ha a harmadik személy tudott, vagy a körülményekből tudnia kellett arról, hogy a házastárs az ügyletnek nem járult hozzá. A hozzájárulás hiányának bizonyítása az ügyletben részt nem vevő házastársat terheli.

Részben eltérő szabályai vannak a mindennapi élet szokásos szükségletei fedezése körében a házastárs által megkötött ügyletek tekintetében (kölcson közműszámlára, megélhetésre, ház, lakás javítása későbbi fizetés ígérete mellett stb., akár jelentősebb összegekre is). Itt a vélelmezett hozzájárulás csak azzal dönthető meg, ha a másik házastárs bizonyítja, hogy az ügylet ellen a harmadik személynél előzetesen már tiltakozott (itt tehát az általánosságban a nyilvánosság – barátok, család stb. – előtt megtett tiltakozó nyilatkozat sem elegendő!).

A házastársak közös egyetértésével létrejött (külön) ügyletért mindkét házastárs felelőssége fennáll a harmadik személlyel szemben, míg azonban az ügyletet (szerződést) megkötő házastárs

teljes – a közös vagyomból rá jutó részre, valamint a saját külön – vagyonára kiterjedő korlátlan felelősséggel tartozik, addig a másik, az ügyletben részt nem vevő házastárs felelőssége csupán a közös vagyomból rá eső részre korlátozódik. *(folytatjuk)*

dr. Wertán Balázs ügyvéd, Pomáz
iroda új címe: Huszár u. 17.
www.wertan.hu T: 525-455; 30/6196-496